

М.Ф.Дмитрієнко, В.В.Томазов*

МАТЕРІАЛИ ДО ГЕНЕАЛОГІЇ ПАТОНІВ

У статті на ґрунтовній джерельній базі відтворюється історія славетного роду Патонів, що відіграв визначну роль в історії, науці й культурі України та Росії. Більшість архівних матеріалів уводяться до наукового обігу вперше.

Зміна соціально-політичного устрою на території колишньої Російської імперії трагічно позначилася на розвитку вітчизняної генеалогії. Її почали вважати дисципліною, що «скомпрометувала» себе вивченням родоводів винятково аристократичних родів, тож вона не мала права на розвиток і взагалі на існування.

Тому з 20-х років ХХ ст. на теренах Росії, відповідно і в Україні, почався її відчутний занепад. Однак вчені, які розуміли значення генеалогії для подальшого поступового розвитку суспільних та природничих наук, продовжували ці дослідження, ідучи на компроміси з установками влади. Так, протягом десятка років – до 1930-го – досить активно велися розробки в галузі евгеніки, що виокремилася в самостійну наукову дисципліну, використовуючи безпосередньо генеалогічні методи у своїх дослідженнях.

Ще 1918 р. з'явилася брошура М.Рибнікова «Биографический институт», де автор закликав збирати матеріали щодо діяльності видатних людей і вивчати історію їх родин для з'ясування та висвітлення проблем наслідування¹. В іншій своїй праці «Биографии и их изучение» автор стверджував необхідність вивчення спадкових здібностей, що наслідуються як з батьківського, так і з материнського боків².

Отже, було підготовлено базу для виникнення евгенічних наукових товариств і часописів. У жовтні 1920 р. у Москві було створено Російське евгенічне товариство під керівництвом видатного біолога М.Кольцова, яке 1922 р. започаткувало видання «Русский евгенический журнал». У лютому 1921 р. у Петрограді засновано Бюро з евгеніки під керівництвом Ю.Філіпченка, яке невдовзі було реформовано в Бюро з генетики (1926), а потім – у Лабораторію з генетики АН СРСР (1930) та Інститут генетики АН СРСР (1935). Із 1922 р. Бюро видавало часопис «Известия Бюро по евгенике» (1926 – «Известия Бюро по генетике», 1930 – «Труды Лаборатории по генетике», 1935 – «Труды Института генетики»)³.

Саме московський журнал був більш насичений генеалогічними розвідками. Автори оприлюднених там досліджень приділяли значну увагу вивченню здібностей пращурів видатних особистостей та намагалися обґрунтувати можливості їх наслідування нащадками в наступних поколіннях. Теза про спадковість обдарованості переконливо доводилася в низці статей, присвячених цілим династіям видатних діячів культури та науки – Пушкіних, Толстих, Муравйових, Самаріних та ін.⁴

Із праць, що з'явилися у той час у Ленінграді, слід виділити найбільш ґрунтовну й інформативно насичену роботу Т. Лепіна, Я. Луса та Ю. Філіпченка «Действительные члены Академии наук за последние 80 лет (1846–1924)». У ній наведено генеалогічні таблиці родів, які уславилися на ниві науки – Струве, Гротів, Соловйових, Бекетових, Ляпунових⁵.

Однак у 30-ті роки і ці дослідження було враз припинено. Євгеніку затаврували як буржуазну науку. Товариства та часописи були закриті, а їх кадри розігнані.

* Дмитрієнко Марія Федорівна – д-р іст. наук, ст. наук. співроб. Інституту історії України НАНУ; Томазов Валерій Вячеславович – канд. іст. наук, ст. наук. співроб. Інституту історії України НАНУ.

Тільки іноді у ті часи у вступних статтях до праць видатних діячів культури наводилися родинні матеріали, але без будь-яких спроб докладного аналізу та висновків⁶.

Не винятком із цих правил був і рід Патонів, без діяльності якого не можна взагалі уявити історію вітчизняної та світової науки.

Євгену Оскаровичу Патону (5.03.1870 – 12.08.1953), видатному вченому, засновнику цілої наукової особистої школи вітчизняних науковців, дійсному члену Академії наук УРСР, віце-президенту АН УРСР, фундатору та директору всесвітньо відомого Інституту електрозварювання АН УРСР, лауреату премій та кавалеру багатьох орденів присвячено величезну кількість статей і книжок, авторами яких були як учені, так і письменники, журналісти. Інтерес до цієї неосяжної постаті не вгасає і зараз. Відшукуються нові й нові документи, що висвітлюють «білі плями» в житті та діяльності геніального вченого, примушують по-новому розглядати деякі події.

Найбільш недослідженою досі залишається генеалогія Патонів, що цілком зрозуміло з огляду на ті політичні обставини, коли писалася більшість праць присвячених їм особисто. Тим часом, скрупульозне вивчення родоводу надає доказовий матеріал про особливе середовище, в якому формувався геніальний учений, розкриває процес накопичення генетичного матеріалу, що, за законами розвитку, повинен був дати чудові результати.

В ювілейному збірнику, присвяченому 80-річчю з дня народження Євгена Оскаровича та 55-річчю його наукової діяльності, було вміщено вступну статтю академіка М.М.Доброхотова, в якій висвітлено життєвий і творчий шлях ученого. Про родину, в якій виховувався ювіляр, сказано дипломатично і трьома рядками: «Он получил воспитание в семье, где прививалась любовь к напряженному систематическому труду и всемерно поощрялись инициатива и самостоятельность»⁷. Не дуже багато, як на нашу думку.

Не на багато більше інформації про рід Патонів містять і інші праці. Тільки у спогадах Євгена Оскаровича, вихід яких у світ 1962 р. припав на так звану «хрущовську відлигу», можна знайти деяку інформацію про родинне оточення вченого. Так, із рядків автобіографії ми дізнаємося, що батько був російським консулом у Ніцці й відставним гвардійським полковником⁸. Але і в цих спогадах, що на довгі часи стали основним джерелом для дослідників біографії Є.О.Патона, мемуарист був дуже обережним. Загалом, у спогадах дитинства присвячено всього шість неповних сторінок, хоча це один з яскравих періодів формування світогляду, сприйняття оточуючого.

Значне місце серед праць про життя та творчість Є.О.Патона належить монографіям А.О.Чеканова⁹. У своїх працях автор дав фундаментальний аналіз творчого внеску ученого у вітчизняну науку. Але історія сім'ї Є.О.Патона вичерпується стислим переказом відомостей, наданих Євгеном Оскаровичем у своїх спогадах¹⁰.

Вагомим внеском до патонознавства стали праці І.Малишевського¹¹ та В.Онопрієнка, Л.Кістерської і П.Севбо¹². Оpubліковані у 1980-ті роки, вони вже майже вільні від ідеологічних штампів попередніх часів.

Так, у книзі І.Малишевського наводяться відомості не тільки про батька Євгена Оскаровича – російського консула у Ніцці та Бреславлі Оскара Петровича, а розповідається й про дідуся вченого – генерала від інфантерії та сенатора Петра Івановича. Для реконструкції біографій предків Є.О.Патона автор використав дуже цінне джерело – Справи про дворянство роду Патонів, що зберігаються в Російському державному історичному архіві у Санкт-Петербурзі. Практично вперше в патонознавчій літературі пролунало відверто: предки радянського академіка Є.О.Патона – дворяни Російської імперії, що обіймали чільні посади як на військовій, так і на цивільній службі¹³.

Ще більш ґрунтовно досліджена генеалогія роду Патонів у монографії В.Онопрієнка, Л.Кістерської і П.Севбо. Ця розвідка тим більш цікава, що зроблена на значній джерельній базі – дослідники опрацювали формулярні списки предків Євгена Оскаровича, що зберігаються в Російському державному історичному архіві, Російському державному архіві Військово-Морського Флоту, Архіві зовнішньої політики Російської імперії. У передмові до своєї праці автори підкреслюють, що ними використані чисельні архівні матеріали, які дозволяють більш детально висвітлити деякі етапи життя та діяльності видатного ученого¹⁴.

На жаль, більшість біографістів Євгена Оскаровича не торкалася дуже цікавого, але і дуже небезпечного в ті часи питання про походження роду Патонів. І.Малишевський пише про це так: «Род Patton обосновался в России на каком-то давнем перекрестке истории. Семейные предания объясняли происхождение и редкостную фамилию тем, будто бы предки – корабельных мастеров – вывез из Голландии Петр I. Существовали, правда, и другие версии – о Франции (концовое ударение вроде бы указывало на это), но не исключалась и Шотландия. Однако сами Патоны иностранцами себя не считали, давным-давно обрусели, смешавшись кровью с другими родами на земле, которая стала их настоящей родиной»¹⁵.

Йому ще більш дипломатично вторять В.Онопрієнко, Л.Кістерська та П.Севбо: «Редкая фамилия и экзотическое место рождения (мається на увазі – Ніцца, де народився Євген Оскарович. – *Авт.*) не раз вызвали догадки о происхождении рода Патонов. Между тем это была хорошая русская семья, для которой любовь к Отчизне, верность долгу, доброе имя отцов и дедов были не пустыми понятиями»¹⁶. Звичайно, що Патони, які самовіддано служили на теренах Російської імперії, цілком закономірно вважали себе росіянами. Але цікаво знати, де мешкали представники цього роду до того, як потрапили до Росії.

В останні часи поширилося багато догадок про німецьке походження роду. Але аналіз прізвища наводить на думку все ж про шотландське походження Патонів. Paton, Patton, Pattoun – варіанти характерного для Шотландії патронімінального прізвища, яке походить від зменшеної форми імені Патрік. Це прізвище фіксується в шотландських документах, починаючи з XVI ст.¹⁷. Версія про німецьке походження Патонів з'явилася, імовірно, тому, що представники роду належали до лютерансько-євангельської конфесії, були пов'язані родичанням із багатьма лютеранськими родинами, переважно німецького, остзейського, шведського походження та навіть у документах інколи називалися «фон Патонами». Слід зазначити, що представники роду тривалий час залишалися вірними віросповіданню батьків – ще батько Є. О. Патона – Оскар Петрович – був лютеранином. Дружина останнього була першою православною у роді, тому і діти, відповідно до законів Російської імперії, були охрещені у лоні православної церкви.

На російські терени Патони потрапили, вірогідно, у першій половині XVIII ст. Першим представником російської гілки був Георг Паттон, придворний кухмістер та мундкох. Його син – Петр-Георг (Петро Юрійович) – був архітектором, служив під керівництвом Ф.Б.Растреллі. Його сумлінна та бездоганна служба, чин колезького радника та орден св. Володимира дозволили роду закріпитися на високій соціальній сходинці російського суспільства. Його сини – Павло та Іван – зробили непогану кар'єру, дочка Марія стала дружиною генерала від інфантерії *Карла-Густава Врангеля*, що значно сприяло підвищенню статусу роду¹⁸.

Історія роду Патонів на російських теренах є характерною для іноземних родів, які поєднали свою долю з Російською імперією. Це шлях через професіоналізм та сумлінну службу до російського дворянства, чинів і почестей.

Дід Є.О.Патона – Петро Іванович Патон (1796 – 20.9.1871) – рішенням Санкт-Петербурзького дворянського депутатського зібрання від 12 липня

1862 р. разом зі старшими синами – Оскаром та Миколою – був визнаний у російському спадковому дворянстві та внесений до 2-ї частини Дворянської родовідної книги Санкт-Петербурзької губернії. Це рішення було затверджене указом Сенату по Департаменту герольдії від 14 січня 1863 р. за № 292.

Петро Іванович Патон зробив блискучу кар'єру: сенатор 8-го Департаменту Сенату, кавалер багатьох орденів, генерал від інфантерії.

Петро Іванович був достатньо заможним поміщиком. Так, 25 липня 1838 р. йому був пожалуваний майорат у Сувалкській губернії Царства Польського. Крім того, він володів маєтками в Полтавському повіті Полтавської губернії, в Бельському повіті Смоленської губернії та дерев'яним будинком у Москві.

Від шлюбу з *Анною Григорівною Гейман*, дочкою відомого німецького банкіра, П.І.Патон мав трьох синів та дочку Кароліну, яка стала дружиною полковника *Гаврилова*.

Старший син вищезазначеного подружжя – Оскар-Іоганн-Яків (Оскар Петрович) (8.11.1823 – 1893) – і був батьком видатного ученого. Він також зробив дуже непогану кар'єру: був консулом Російської імперії у Німці (1865 – 1886) та в Бреславлі (1886 – 1893), дійсним статським радником, кавалером орденів св. Станіслава 2-го ступеня (16.04.1872), св. Володимира 4-го ступеня (22.09.1884), св. Анни 2-го (18.04.1880) та (18.08.1866) 3-го ступенів і французького ордену Почесного Легіону (3.03.1892).

Від батька О. П. Патон успадкував сувалкський майорат і купив маєтки у Смоленській та Новгородській губерніях. 20 липня 1859 р. у с. Денисовичі Новозибківського повіту Чернігівської губернії Оскар Петрович одружився з дочкою штабс-ротмістра *Катериною Дмитрівною Шишковою*. 7 травня 1888 р. рішенням Санкт-Петербурзького дворянського депутатського зібрання до роду Патонів були долучені дружина та діти Оскара Петровича. Це рішення було затверджено указом Урядового Сенату від 28 травня 1889 р. за № 1561.

Один із братів Оскара Петровича – Ніколай Петрович (3.01.1827 – 24.05.1909) був майором, командиром батальйону Санкт-Петербурзького гренадерського полку, дійсним статським радником, кавалером орденів св. Анни 3-го ступеня (6.12.1853), св. Станіслава 2-го ступеня (8.09.1859), св. Володимира 3-го ступеня (1.01.1887).

Побрався він з баронесою *Ольгою Андріївною фон Арпсгофен* і мав двох синів: Володимира (17.11.1856 – ?) й Оскара (13.04.1858 – ?) та двох дочок: Анну-Марію (8.09.1854 – ?) й Ольгу (1.08.1859 – ?).

Молодший із братів Патонів – Іван Петрович (19.11/1.12.1837 – 17.04.1911) був прокурором Смоленського окружного суду. Від шлюбу з дочкою генерал-лейтенанта *Софією Михайлівною Фонтон де Веррайон* мав шістьох дітей: Анастасію (21.06.1864 – до 1873), Петра (24.04.1866 – 7.09.1941), Євгена (21.11.1867 – ?), Миколу (27.12.1868 – ?), Олександра (5.04.1870 – ?) та Анну (7.09.1871 – ?). Старшому із синів цього подружжя – Петру Івановичу Патону – 21 березня 1901 р. Височайшим наказом було дозволено приєднати до свого прізвища прізвище свого діда – Фонтон де Веррайон та передавати його старшому в роді¹⁹.

Іван Петрович Патон і його родина були визнані у спадковому дворянстві рішенням Смоленського дворянського депутатського зібрання від 12 жовтня 1873 р. та внесені до другої частини Дворянської родовідної книги Смоленської губернії. Це рішення було затверджено указом Урядового Сенату від 19 листопада 1873 р. за № 4160.

Трагічно склалася доля молодших поколінь роду Патонів. Соціальні потрясіння 1917 р., що знищили величезну та могутню імперію, не оминули і роду Патонів, розкидавши членів родини по різних країнах та політичних таборах. Петро Іванович Патон-Фонтон-де-Веррайон, двоюрідний брат Є. О. Патона,

учасник російсько-японської війни 1904 – 1905 рр., контр-адмірал, кавалер багатьох орденів, після розпаду імперії служив головним комісаром флоту і портів Чорного та Азовського морів за гетьманату Павла Скоропадського, а згодом перейшов до Збройних сил півдня Росії, брав активну участь у білому русі й емігрував.

Його молодший брат – Микола Іванович, також контр-адмірал – спочатку служив у гетьманському флоті, а згодом перейшов до більшовиків, очоливши Училище командного складу флоту. Подальша доля його не відома, хоча, мабуть, нескладно здогадатися. Дружина Миколи Івановича – Ольга Георгіївна Патон – емігрувала. Емігрували також рідні брати і сестри Є.О.Патона.

Але сьогодні, після десятиліть забуття, ми повертаємося до своїх коренів, відтворюємо історичну пам'ять, відшукуємо загублені гілки родовідних дерев. Цей процес тривалий, копіткий. І це дослідження є новим етапом у реконструкції генеалогії славного роду. Вже знайдено багато цікавих документів, до наукового обігу введено нові факти, але ще попереду багато пошуків і феноменальних знахідок.

¹ Рыбников Н. Биографический институт. – Москва, 1918.

² Рыбников Н. Биографии и их изучение. – Москва, 1920.

³ Детальніше див.: Красюков Р.Г. Обзор русской советской литературы по генеалогии за 70 лет (1917 – 1987) // ИРГО. – Санкт-Петербург, 1994. – Вып. 1. – С. 55–80.

⁴ Чулков Н. Род графов Толстых // РЕЖ. – Москва, 1924. – Т. 1. – Вып. 3–4. – С.308–320; *Его же*. Генеалогия декабристов Муравьевых // РЕЖ. – Москва; Ленинград, 1927. – Т. 5. – Вып. 1. – С. 3–20; Золотарев В. Родословные А.С.Пушкина, гр. Л.Н.Толстого, П.Я.Чаадаева, Ю.Ф.Самарина, А.И.Герцена, кн. П.А.Кропоткина, кн. С.Н.Трубецкого // Там же. – Вып. 3–4. – С. 113–132 та ін.

⁵ Лепин Т., Лус Я., Филипченко Ю. Действительные члены Академии наук за последние 80 лет (1846 – 1924) // Известия Бюро по евгенике. – Ленинград, 1925. – №3.

⁶ Толстой С., Цявловский М. Генеалогические таблицы. Примечания к генеалогическим таблицам // Толстой Л.Н. Полн. собр. соч. – Москва; Ленинград, 1934. – Т. 6; Любомиров П. Род Радищева // Радищев А.Н. Материалы и исследования. – Москва; Ленинград, 1936 та ін.

⁷ Доброхотов Н.Н. Евгений Оскарович Патон (краткая характеристика научной и общественной деятельности) // Сборник, посвященный восьмидесятилетию со дня рождения и 55-летию научной деятельности Героя Социалистического Труда, действительного члена АН УССР Евгения Оскаровича Патона. – К., 1951. – С. 9.

⁸ Патон Е.О. Воспоминания. – К., 1962. – С. 5.

⁹ Чеканов А.А. Евгений Оскарович Патон. 1870 – 1953. – Москва, 1963; *Его же*. Евгений Оскарович Патон. – К., 1979.

¹⁰ Чеканов А.А. Евгений Оскарович Патон. – С. 11–14.

¹¹ Малишевский И. Рассказы о Патоне. 1870 – 1953. – К., 1984.

¹² Оноприенко В.И., Кистерская Л.Д., Севбо П.И. Евгений Оскарович Патон. – К., 1988.

¹³ Малишевский И. Указ. соч. – С. 9–10.

¹⁴ Оноприенко В.И., Кистерская Л.Д., Севбо П.И. Указ. соч. – С. 6.

¹⁵ Малишевский И. Указ. соч. – С. 9.

¹⁶ Оноприенко В.И., Кистерская Л.Д., Севбо П.И. Указ. соч. – С. 8.

¹⁷ Томазов В.В., Шумков А.А. Патоны // Дворянский календарь. – Санкт-Петербург, 2003. – Тетрадь 11. – С. 129.

¹⁸ РГИА. – Ф. 470. – Оп. 4 (105/539). – Д. 16.

¹⁹ Там же. – Ф. 1343. – Оп. 50. – Д. 469.

ПАТОНИ (ПАТТОНИ) ТА ПАТТОН-ФОНТОН де ВЕРРАЙОН
Поколінний розпис

I

1. Георг Паттон. * ..., + ...
 Придворний кухмістер, згодом – мундкох (згадується 1748 – 1751 рр.).
 X

II

2/1. Петр-Георг (Петро Юрійович) Патон. * Санкт-Петербург, 1733 р., + Санкт-Петербург, 2 грудня 1809 р.

Архітектор. У 1752 – 1769 рр. служив у Конторі будівництва Її Імператорської Величності домів та садів помічником при архітекторі Ф. Б. Растреллі, брав участь у будівництві Зимового палацу у Санкт-Петербурзі. З 1767 р. – переведений до Комерц-коллегії для догляду за казенними будинками. Колезький радник.

Кавалер ордена св. Володимира 4-го ступеня.

X

III

3/2. Павло Петрович Патон. * бл. 1751 р., + ...
 Полковник, командир Софійського піхотного полку (1795).

4/2. Іван Петрович Патон. * бл. 1755 р., + ...

Надвірний радник.

Власник сільця Репіно Ямбурзького повіту Санкт-Петербурзької губернії.

X

5/2. Марія Петрівна Патон. * бл. 1759 р., + ...

X *Карл-Густав (Карл Рейнгольдович) Врангель*, * 1742, + 1824.

Син Рейнгольда Врангеля та ...

Командувач Софійського піхотного полку (1785 – 1788), комендант Выборга (1797 – 1800), генерал від інфантерії (1795).

IV

6/4. Петро Іванович Патон. * 1796 р., + Санкт-Петербург, 2 вересня 1871 р.

Вступив у службу колоновожатим у свиту Їого Імператорської Величності по квартирмейстерській частині (згодом – Генеральний штаб) (15 лютого 1812). Командир 33-го егерського полку (1830 – 1838), командував піхотною бригадою (1838 – 1848) і дивізією (1848 – 1850). Оренбурзький комендант (1850 – 1853). Присутній сенатор 8-го департаменту Урядового Сенату (31 січня 1854), генерал від інфантерії (26 листопада 1869).

Учасник Вітчизняної війни 1812 р. та закордонних походів російської армії, російсько-турецької війни 1828–1829 рр., приборкання Кавказу.

Кавалер орденів св. Анни 4-го ступеня (27 жовтень 1812), св. Володимира 4-го ступеня з бантом (11 січня 1829), Георгія 4-го класу (29 листопада 1837, за 25 років бездоганної служби), св. Анни 2-го ступеня (6 грудня 1837), св. Володимира 3-го ступеня (19 листопада 1842), св. Станіслава 1-го ступеня (12 листопада 1843), св. Анни 1-го ступеня (1 січня 1853), св. Анни 1-го ступеня з імператорською короною (1 січня 1858), св. Володимира 2-го ступеня з мечами (18 жовтня 1862). Нагороджений медаллю в пам'ять про здобуття Парижа (20 лютого 1814), срібною медаллю в пам'ять війни 1812 р. (16 листопада 1812 р.), срібною медаллю в пам'ять турецької війни 1828–1829 рр. (15 вересня 1832), відзнакою за XXX років бездоганної служби (22 серпня 1837), відзнакою за XXXV років бездоганної служби (22 серпня 1852), відзнакою за XL років бездоганної служби (22 серпня 1859).

Власник Височайше пожалуваного 21 листопада / 3 грудня 1838 р. майорату Кірсна у Сувалкській губернії (Царство Польське) та родового маєтку у Полтавському повіті і губернії, придбаного маєтку у Бельському повіті Смоленської губернії і дерев'яного будинку в Москві.

Х *Анна Григорівна Гейман (Гейманн)*. * 25 грудня 1800 р., + Москва, 12 червня 1888 р. Дочка банкіра Генріха-Грегора (Григорія Юхимовича) Геймана (1771 – 1843) та Олени, народженої

Власниця придбаного (29 вересня 1836) сільця Іванівці Полтавського повіту і губернії.

V

7/5. **Оскар-Іоганн-Яків (Оскар Петрович) Патон**. *Вознесенськ Херсонської губернії, 8 листопада 1823 р., охрещений у Вознесенську 1823 р. + Нова Ушиця Ушицького повіту Подільської губернії, 1893.

Освіту здобув у Головному (Миколаївському) інженерному училищі (1838 – 1843). Військовий інженер, капітан лейб-гвардії Кінно-піонерського дивізіону (17 квітня 1855), звільнений до цивільної служби з чином колезького радника (11 травня 1857), керуючий Новомаїнським відділенням Самарської удільної контори (1857 – 1859), російський консул у Ніцці (Франція, 1865 – 1886) та у Бреславлі (Пруссія, 1886 – 1893), дійсний статський радник (1893). У відставці з 17 вересня 1893 р.

Кавалер орденів св. Анни 3-го ступеня (16 серпня 1866), св. Станіслава 2-го ступеня (16 квітня 1872), св. Анни 2-го ступеня (18 квітня 1880), св. Володимира 4-го ступеня (22 вересня 1884, за 35-річну службу в класних чинах), французького ордена Почесного легіону (3 березня 1892). Нагороджений відзнакою за XL років бездоганної служби (22 серпня 1889).

Власник майорату Кірсна Кальварійського повіту Сувалкської губернії (з 1871 р.) та придбаних маєтків Ступіно і Ларіно із сільцями Бельського повіту Смоленської губернії (з 1858 р.), с. Паново із сільцями Бельського повіту Смоленської губернії (з 1858 р.), з 1859 р. – Тихвінського повіту Новгородської губернії та с. Мошів із хутором Сергіївський Новгород-Сіверського повіту Чернігівської губернії (продане у 1891 р.).

Х с. Денисовичі Новозибківського повіту Чернігівської губернії, 20 липня 1859 р. *Катерина Дмитрівна Шишкова*. * бл. 1834 р., + ...

Дочка штаб-ротмістра

Власниця придбаного маєтку Льохове (Будниця теж) з фільварком Любове Городецького повіту Вітебської губернії (з 1862 р.) і с. Хребтево із сільцем Шуркою та частиною слободи Пилипи Ушицького повіту Подільської губернії.

8/5. **Ніколай (Микола Петрович)**. * 3 січня 1827 р., охрещений 24 жовтня 1828 р. у євангелічній церкві св. Катерини м. Санкт-Петербурга. Хрецені батьки: купець 1-ої гільдії Демид Шведов та генеральша фон Врангель. + маєток Тимошкіно Новоторжського повіту Тверської губернії, 24 травня 1909 р.

Освіту здобув у Головному (Миколаївському) інженерному училищі (1841 – 1847). Командир батальйону Санкт-Петербурзького гренадерського полку, майор (15 квітня 1856), помічник керуючого горілчано-акцизними зборами у Тульській (1862 – 1865) та Тверській (1865 – 1880) губерніях, чиновник з особливих доручень Міністерства фінансів Російської імперії, прикомандирований до Новгородської та Тверської губерній (30 травня 1885), дійсний статський радник (21 квітня 1891), у відставці (15 квітня 1896).

Кавалер орденів св. Анни 3-го ступеня (6 грудня 1853), св. Станіслава 2-го ступеня (8 вересня 1859), св. Володимира 3-го ступеня (1 січня 1887).

Власник придбаного маєтку Тимошкіно Новоторжського повіту Тверської губернії.

Х Нарва Ямбурзького повіту Санкт-Петербурзької губернії, 15 листопада 1853 р. баронеса *Ольга Андріївна фон Арпсгофен*. *Нарва Ямбурзького повіту Санкт-Петербурзької губернії, 7 вересня 1829 р., + Твер, 27 листопада 1906 р.

Дочка власника маєтків Германсберг і Вазагоф Везенберзького повіту Естляндської губернії барона Герхарда-Генріха фон Арпсгофена (1795 – 1854) та Ольги Лаврентіївни, народжена Варнек (1807 – 1883).

9/5. **Кароліна Патон**. * ..., +

Вихованка Катерининського інституту у Санкт-Петербурзі.

Х до 1861 р. *Гаврилов*. * ..., + ...

Син

Полковник.

10/5. **Іван Петрович Патон**. *Полоцьк (Царство Польське), 19 листопада / 1 грудня 1837 р., охрещений 23 липня 1838 р. в євангельській аугсбургській церкві у Варшаві. Хрещені батьки: генерал-лейтенант Михайло Чаадаєв та Олена Гейман. + Санкт-Петербург, 17 квітня 1911 р.

Освіту здобув в Імператорському Олександрівському ліцеї. Прокурор Смоленського окружного суду (1 червня 1872), дійсний статський радник.

Власник сільця Рогозіно-Долматово (Булгак теж) й пустоці Єникеев Карач Лаїшевського повіту Казанської губернії (придбано з торгів 22 лютого 1888, продано різним особам у 1899).

Х 1) *Софія Михайлівна Фонтон-де-Веррайон*. * Санкт-Петербург, 17 вересня 1837 р., + ...

Дочка поміщика маєтку Максимове Рославського повіту Смоленської губернії, генерал-лейтенанта Генерального штабу Російської імперії Михайла Львовича Фонтон-де-Веррайона (бл. 1804 – ?) та Анастасії Григорівни, народженої Філіппеско.

2) Ніцца (департамент Приморські Альпи, Франція) *Єлизавета Сергіївна* * бл. 1866 р., + ...

Дочка

Вдова мічмана російського флоту ... Ниценко.

VI

11/7. **Наталія Оскарівна Патон**. * 27 червня 1860 р., охрещена 3 липня 1860 р. у Стасецькій Петро-Павлівській церкві Городокського повіту Вітебської губернії. Хрещені батьки: колезький регістратор Анатолій Олександрович Савельєв та поміщиця Олександра Карлівна Савельєва. + ...

Х 1) до 1883 р. *Володимир Петрович Савельєв*. * ..., +

Син

Колезький асесор (1883).

2) *Добровольський*. * ..., +

Син ...

12/7. **Олександра Оскарівна Патон**. * Ніцца (департамент Приморські Альпи, Франція), 18 червня 1862 р., охрещена 20 липня 1862 р. у православної церкві м. Ніцца. + Ніцца (департамент Приморські Альпи, Франція), 16 травня 1943 р., похована на Російському цвинтарі Кокад у Ніцці (департамент Приморські Альпи, Франція).

Х *Матковський*. * ..., + до 1943.

Син

13/7. **Олександр Оскарович Патон**. * Ніцца (департамент Приморські Альпи, Франція), 11 жовтня 1863 р., +

Керуючий Чистопольським відділенням Державного банку (1897 – 1901), надвірний радник.

Власник майорату Кірсна Кальварійського повіту Сувальської губернії.

14/7. **Михайло Оскарович Патон**. * Ніцца (департамент Приморські Альпи, Франція) 5 серпня 1865 р., +

Штабс-капітан лейб-гвардії Преображенського полку (1898), полковник у відставці, голова Ушицької земської управи Подільської губернії, Ушицький повітовий комісар Тимчасового Уряду, дійсний статський радник.

Власник (за дарчим записом від матері) с. Хребтево з сільцем Шуркою та частиною слободи Пилипи Ушицького повіту Подільської губернії.

Х *Олександра Вікторівна Будде*. * 18 вересня 1879 р., +

Дочка начальника 31-ї піхотної дивізії генерал-лейтенанта Віктора Еммануїловича Будде (1836–1901) і Олександри Павлівни, народженої баронеси Местмахер. Рідна сестра Наталії Вікторівни, дружини свого дівера.

15/7. **Володимир Оскарович Патон.** * Ніцца (департамент Приморські Альпи, Франція), 28 серпня 1867 р., + ...

16/7. **Євген Оскарович Патон.** * Ніцца (департамент Приморські Альпи, Франція), 20 лютого / 4 березня 1870 р. (згідно з радянськими документами – 5 березня 1870 р.), охрещений 22 березня 1870 р. у православній церкві м. Ніцца. Хрещені батьки: Його Імператорська Високість великий князь В'ячеслав Костянтинович та Її Імператорська Високість княгиня Олександра Йосифівна, замість якої фрейліна графиня Келлер. + Київ, 12 серпня 1953 р., похований на Байковому кладовищі в Києві.

Освіту здобув у Дрезденському політехнічному інституті (1888–1894) та Санкт-Петербурзькому інституті інженерів шляхів сполучення (1895–1896). Інженер шляхів сполучення, фахівець у галузі мостобудування та електричного зварювання. Співробітник технічного відділу Миколаївської залізниці (1896–1897), начальник технічного відділу служби шляху Московсько–Ярославсько–Архангельської залізниці (1897–1899), викладач Московського училища інженерів шляхів сполучення (1897–1904), професор кафедри мостів (1901–1904). Професор та завідувач кафедри будівельного мистецтва Київського політехнічного інституту (1905–1929), декан інженерного факультету того ж інституту (1904–1929), статський радник. Академік АН УРСР (1929), засновник і директор Науково-дослідного інституту електрозварювання (1934, з 1945 інститут носить його ім'я), віце-президент АН УРСР (1945–1952).

Заслужений діяч науки УРСР (1940), Герой Соціалістичної Праці (1943), лауреат Сталінської премії (1941), кавалер двох орденів Леніна (обидва – 1943) та Трудового Червоного прапора (1940, 1948), Червоної Зірки (1942), Великої Вітчизняної війни I ст. (1944).

Депутат Верховної Ради СРСР 2-го і 3-го скликань.

X 1) Київ, 1893 *Євгенія Миколаївна Киселевська*, народжена * бл. 1849 р., +

Дочка

Із жовтня 1892 р. вдова по першому шлюбу капітана у відставці Киселевського.

Після трьохрічної безвісної відсутності дружини розлучений у серпні 1915 р. Київським єпархіальним начальством, це рішення затверджено указом Святішого Синоду від 23 жовтня – 1 листопада 1915 р.

2) Київ, 8 лютого 1916 р. (наказом Святішого Синоду від 25 січня 1916 р. за № 472 отримав дозвіл на другий шлюб) *Наталія Вікторівна Будде*. * 25 жовтня 1884 р., +

Дочка начальника 31-ї піхотної дивізії генерал-лейтенанта Віктора Еммануїловича Будде (1836 – 1901) і Олександри Павлівни, народженої баронеси Местмахер. Рідна сестра Олександри Вікторівни, дружини свого дівера.

17/7. **Петро Оскарович Патон.** *Ніцца (департамент Приморські Альпи, Франція), 21 вересня 1872 р., + ...

Голова Речицької повітової земської управи, Речицький повітовий комісар Тимчасового Уряду (1917), за Гетьманату – Поліський губернський староста (1918).

18/7. **Анна-Марія Миколаївна Патон.** * Нарва Ямбурзького повіту Санкт-Петербурзької губернії, 8 вересня 1854 р., охрещена 6 листопада 1854 р. в Євангельсько-лютеранській церкві св. Іоанна в Нарві. Хрещені батьки: генеральша Анна Патон, народжена Гейман та барон Генріх фон Арпсгофен. + ...

X до 1872 р.

19/8. **Ніколай (Микола Миколайович) Патон.** * Нарва Ямбурзького повіту Санкт-Петербурзької губернії, 6 вересня 1855 р., + до 1861 р.

20/8. **Володимир (Володимир Миколайович) Патон.** * Москва, 17 листопада 1856 р., охрещений 23 грудня 1856 р. в Євангельсько-лютеранській церкві в Москві. Хрещені батьки: московський цивільний губернатор, генерал-майор та кавалер Микола Синельников; заочно колезький радник Олександр фон Варпен (Варнек?); заочно полковниця Софія Олишева, народжена баронеса фон Арпсгофен, а за неї дівчиця Софія Леонтєва; заочно дружина сенатора Анна Патон, народжена Гейман. + до 1872 р.

21/8. **Оскар (Оскар Миколайович) Патон.** * Нарва Ямбурзького повіту Санкт-Петербурзької губернії, 13 квітня 1858 р., охрещений 15 травня 1858 р. в євангельсько-лютеранській церкві св. Іоанна в Нарві. Хрещені батьки: полковниця Емілія фон Арпсгофен, народжена Рюль та надвірний радник Оскар Патон. + ...

Товариш прокурора Луцького (1890 – 1892) і Київського (1892 – 1906) окружного судів, член Санкт-Петербурзького окружного суду (1906 – 1914) і Санкт-Петербурзької судової палати (3 березня 1914), дійсний статський радник (1 січня 1911).

Кавалер ордена св. Станіслава 2-го ст. (1 січня 1900).

X *Зінаїда Павлівна Прескухіна.* ..., +

Дочка

Вдова по першому шлюбу полковника ... Гейцига.

22/8. **Ольга (Ольга Миколаївна) Патон.** * Нарва Ямбурзького повіту Санкт-Петербурзької губернії, 1 серпня 1859 р., охрещена 15 вересня 1859 р. в євангельсько-лютеранській церкві св. Іоанна у Нарві. Хрещені батьки: баронеса Ольга фон Арпсгофен, народжена Варнен (Варнек?), полковник Дмитро Олишев та комерції радник Олександр Гейман. + до 1872 р.

23/8. **Софія (Софія Миколаївна) Патон.** * 18 вересня 1862 р., прийняла православ'я 10 / 23 жовтня 1937 р., + Женева (Швейцарія), 27 жовтня 1937 р., похована на кладовищі Пер-Саконне.

Освіту здобула на медичному факультеті Женевського університету. Доктор медицини, з дореволюційних часів мала приватну практику в Женеві.

Незаміжня.

24/8. **Марія (Марія Миколаївна) Патон.** * ... 1867 р., + ... 1954 р., похована на Сент-Женев'єв-де-Буа (департамент Есон, Франція).

25/8. **Олександр (Олександр Миколайович) Патон.** * 8 червня 1872 р., + ...

26/10. **Анастасія Іванівна Патон.** * 21 червня 1864 р., + ...

X 30 січня 1899 *Анатолій Фріде.* * ..., + ...

27/10. **Петро Іванович Патон,** з 21 березня 1901 р. **Патон-Фонгон-де-Веррайон.** * Вітебськ, 24 квітня 1866 р., охрещений 3 червня 1866 р. у Вітебській Ринково-Воскресенській церкві. Хрещені батьки: голова Вітебської карної палати Петро Іванович Немченко та дружина генерал-лейтенанта Михайла Львовича Фонгон де Веррайона Анастасія Григорівна. + Франція, 7 вересня 1941 р.

Випускник Морського корпусу (1883), командир канонерського човна «Гіляк» (1906–1909), начальник 8-го дивізіону міноносців Балтійського моря (1909–1911), командир лінійного корабля «Синоп» (1912 – 1916), начальник Учбового загону Чорноморського флоту (з 1914), начальник суден північно-західної частини Чорного моря (1916–1917), контр-адмірал (6 грудня 1915), з 13 квітня 1917 у запасі флоту. Член правління Російського Дунайського пароплавства. Головний комісар флоту і портів Чорного й Азовського морів Держави України (Гетьманат) (1918), в 1920 р. – офіцер «ВСЮР».

Нагороджений орденами св. Анни 3-го ступеня (1893), св. Станіслава 2-го ступеня (6 грудня 1903), св. Володимира 4-го ступеня з бантом (1908, за 25 років служби), св. Анни 2-го ступеня (6 грудня 1908), св. Володимира 2-го ступеня (1910), Володимира 3-го ступеня (6 грудня 1913), з мечами (25 травня 1915), медалями – в пам'ять царювання імператора Олександра III (1896), Російсько-японської війни 1904–1905 рр. (1906), 100-річчя Вітчизняної війни 1812 р. (1912), 300-річчя царювання дому Романових (1913), 200-річчя Гангутської перемоги (1915), золотою шаблею з написом «За хоробрість» (1906), золотим знаком про закінчення курсу Морського корпусу (1910), італійською та сербською медалями за допомогу, надану постраждалим під час землетрусу 1908 р. у Сицилії та Калабрії (1911).

X 30 січня 1903 р. *Євгенія Матвійвна Шишкова.* *6 січня 1874 р., + 23 січня 1951 р., похована на кладовищі Сент-Женев'єв-де-Буа (департамент Есон, Франція).

Дочка колезького радника ...

У першому шлюбі (розлучення у 1903) з лейтенантом Миколою Дмитровичем Боголюбовим (1867 – ?).

28/10. **Євген Іванович Патон.** *Калуга, 21 листопада 1867 р., охрещений 10 грудня 1867 р. у Калузській Спасо-Слобідській церкві. Хрещені батьки: товариш прокурора Михайло Андрійович Матвеев та дружина голова козельського з'їзду мирових суддів Єлизавета Олексіївна Кашніна. + ...

Вільнонайманий службовець Київської ошадної каси (15 листопада 1915).

X

29/10. **Микола Іванович Патон.** * Калуга, 27 грудня 1868 р., охрещений 6 січня 1869 р. у Калузській Спасо-Слобідській церкві. Хрещені батьки: член окружного суду Олександр Миколайович Патон та дружина сенатора генерал-лейтенанта Анна Григорівна Патон. + ...

Закінчив Морське училище (1889). Під час російсько-японської війни у складі Загону транспортів брав участь у поході Другої Тихоокеанської ескадри на театрі військових дій (1904–1905). Командував міноносцями «Страшний», «Боевой» (1909), есмінцем «Стережущий» (1910–1915), командир 6-го дивізіону міноносців Балтійського флоту (1915–1917), начальник 2-ї бригади лінійних кораблів (28 червня 1917), контр-адмірал (28 липня 1917). У 1918 р. під час Гетьманату служив в Українському ВМФ. Перейшов на службу до Червоного флоту. Начальник Училища командного складу флоту (30 березня 1920 – 22 квітня 1922).

Нагороджений орденами св. Анни 2-го ступеня з мечами (6 грудня 1911), св. Володимира 3-го ступеня з мечами (21 липня 1916) та Георгіївською зброєю (30 грудня 1915).

X 31 серпня 1903 *Ольга Георгіївна Яковлева.* * бл. 1866 р., + ...

Дочка титулярного радника

У 1-му шлюбі за командиром транспорту «Псезуап» капітаном 2-го рангу Євгеном Миколайовичем Голиковим 2-им (1856–1903).

Із 1920 р. в еміграції.

30/10. **Олександр Іванович Патон.** * Калуга, 5 квітня 1870 р., охрещений 23 квітня 1870 р. у Калузській Мироносицькій церкві. Хрещені батьки: товариш прокурора Валентій Фомич Чаковський та дружина товариша прокурора Олександра Петрівна Кавтарадзе. + ...

Керуючий канцелярією Херсонського цивільного губернатора, колезький асесор, титулярний радник. Уповноважений Російського театрального товариства в Херсоні (1901–1905).

31/10. **Анна Іванівна Патон.** * Смоленськ, 7 вересня 1871 р., охрещена 16 вересня 1871 р. у Смоленській Преображенській церкві. Хрещені батьки: землевласник Смоленського повіту, колезький секретар Володимир Олексійович Трубников та вдова статського радника Фаїна Григорівна Повало-Швейковська. + ...

VII

32/16. **Володимир Євгенович Патон.** * Київ, 5 березня (18 березня) 1917 р., охрещений 22 травня 1917 р. у київській церкві св. Марії-Магдалини. Хрещені батьки: відставний гвардії полковник Михайло Оскарович Патон та дворянка Ольга Павлівна Мацьнева. + Київ, 28 лютого 1987 р.

Закінчив Уральський індустріальний інститут (1941).

Фахівець і винахідник у галузі металургії та зварювання, кандидат технічних наук (1951), начальник відділу і заступник начальника дослідного експериментального конструкторсько-технологічного бюро Науково-дослідного інституту електрозварювання ім. С. О. Патона АН УРСР (1943 – 1987).

Лауреат Сталінської премії (1946) та Державної премії УРСР в галузі науки і техніки (1971, 1973), Заслужений винахідник УРСР (1982), кавалер орденів Знак Пошани (1976), Трудового Червоного Прапора (1984). Нагороджений Почесною грамотою Президії Верховної Ради УРСР (1987) та вісьмома медалями (1945, 1946, 1965, 1975, 1975, 1982, 1984, 1985).

Х Київ, 1961 р. *Тамара Семенівна Кашкіна*, * 1926 р.
Дочка

33/16. **Борис Євгенович Патон**, * Київ, 1 листопада (14 листопада) 1918 р., за радянськими документами – 27 листопада 1918 р., охрещений 16 лютого (1 березня) 1919 р. у київській церкві св. Марії Магдалини. Хрещені батьки: інженер Олексій Іванович Толчин та Олександра Оскарівна Матковська.

Закінчив Київський індустріальний інститут (1941).

Фахівець у галузі металургії та зварювання, заступник директора (1950–1953) і директор (з 1953) Науково-дослідного інституту електрозварювання ім. Є. О. Патона АН УРСР, академік АН УРСР (1959), президент АН УРСР (з 1962).

Заслужений діяч науки і техніки УРСР (1968), Заслужений винахідник СРСР (1983), двічі Герой Соціалістичної Праці (1969, 1879), Герой України (1998), лауреат Сталінської премії (1950), Ленінської премії (1957), Державної премії УРСР (1972, 1973), премії Ради Міністрів СРСР (1983), Державної премії України в галузі науки і техніки (2004), кавалер чотирьох орденів Леніна (1967, 1969, 1975, 1978), Трудового Червоного Прапора (1943), Жовтневої Революції (1984), Дружби народів (1987), ордена «За заслуги» НДР (1968), ордена «Кирила і Мефодія» НРБ (1985), орден «Дружби» ЧРСР (1987), ордена «За заслуги перед Італійською Республікою» (1996), «За заслуги перед Вітчизною» РРФСР (1998), «Ордена князя Ярослава Мудрого» 4-го (2003) та 5-го (1997) ступенів, ордена «Держави» (1998), литовського «Ордена великого литовського князя Гедиміна» 2-го ступеня (1998), грузинського «Ордена Честі», російського «Ордена Пошани» (2004), таджикського ордена «Дости» (2004), казахського ордена «Достик» 2-го ступеня (2006), інших орденів та медалей.

Іноземний член АН НРБ (1969), ЧРСР (1973), Боснії й Герцеговини (1975), НДР (1980), Індії (1994), Вірменії (1994), Казахстану (1995), Білорусі (1995), Грузії (1996), Таджикистану (2001), Шведської королівської академії інженерних наук (1986), почесний член Римського клубу (1989). Депутат Верховної Ради СРСР 6–11 скликань і Верховної Ради УРСР 5–11 скликань, член Президії Верховної Ради УРСР (1963 – 1980), заступник голови Ради Союзу Верховної Ради СРСР (1966 – 1989), кандидат у члени (1961 – 1966) і член ЦК КПРС (1966 – 1991) та ЦК КПУ (1961 – 1991), народний депутат СРСР (1989 – 1991).

Х Київ, 1948 р. *Ольга Борисівна Милованна*, * 1921 р.
Дочка

34/21. **Катерина Оскарівна Патон**, * 19 жовтня 1897 р., + ...

35/21. **Олена Оскарівна Патон**, * 1 серпня 1899 р., + ...

36/29. **Миколай Миколайович Патон**, * 16 грудня 1903 р., + ...

VIII

37/32. **Наталія Володимирівна Патон**, * Київ, 1962 р.

38/33. **Євгенія Борисівна Патон**, * Київ, 12 березня 1956 р.

Закінчила біологічний факультет Київського державного університету імені Т.Г. Шевченка (1978).

Мікробіолог, завідувач лабораторії Інституту клітинної біології та генної інженерії НАН України (1991), член-кореспондент НАН України (1997).

Заслужений діяч науки і техніки України (2006).

Х Київ, 1981 р. *Олег Владиславович Глуховський*, * 1955 р., + Київ
Син ...

IX

39/38. **Ольга Олегівна Патон**. * Київ, 1984 р.

Закінчила факультет міжнародного права Інституту міжнародних відносин при Київському національному університеті імені Тараса Шевченка.

До родовідного розпису не увійшли такі особи:

Георгій Олександрович Патон. * бл. 1900 р., + ...

Сержант французької армії.

Х Ансі (департамент Верхня Савоя, Франція) 30 липня / 12 серпня 1928 р. *Віра Михайлівна Штанге.* *, +

Дочка полковника

Євгенія Олександрівна Патон. * 17 серпня 1866 р., + 12 січня 1916 р., похована на другому християнському кладовищі в Одесі. З нею в одній огорожі: «Леночка. 14.7.1902 – 2.3.1928».

Умовні позначення:

X – шлюб; * – народження; + – смерть; – інформація відсутня.

Джерела для складання родовідного розпису:

Російський державний історичний архів (Санкт-Петербург).

Ф. 470. – Оп. 4 (105/539). – Спр. 16; Ф. 1343. – Оп. 27. – Спр. 1083,

1084; Ф. 1434. – Оп. 50. – Спр. 469.

Архів зовнішньої політики Російської імперії (Москва).

Ф. 159. – Оп. 464. – Спр. 2579.

Державний архів Російської Федерації (Москва).

Ф. 6. – Оп. 1. – Спр. 499. – Арк. 407; Ф. 102. ОО. 1898. – Спр. 1. – Ч. 1. Літера 5; Ф. 102. З деловодство. 1898. – Спр. 1056; Ф. 102. З деловодство. 1905. – Спр. 1. – Ч. 10. Літера Б.

Центральний державний історичний архів України в Києві.

Ф. 127. – Оп. 1050. – Спр. 498; Оп. 1080. – Спр. 475. – Арк. 43 зв. –44; Спр. 510. – Арк. 318 зв. – 319; Ф. 274. – Оп. 4. – Спр. 504. – Арк. 9–10 зв.

Центральний державний архів вищих органів влади та управління України.

Ф. 1. – Оп. 24. – Спр. 6; Ф. 166. – Оп. 12. – Спр. 5736; Ф. 1064. – Оп. 1. – Спр. 6. Арк. – 178–179 зв.; Ф. 1964. – Оп. 1. – Спр. 6. – Арк. 178–179 зв.; Ф. 1216. – Оп. 1. – Спр. 250. – Арк. 15; Оп. 2. – Спр. 20. – Арк. 17–18, 29.

Центральний державний архів громадських об'єднань України.

Ф. 1. – Оп. 62. – Спр. 837, 4295.

Державний архів міста Києва. –

Ф. Р-871. – Оп. 2. – Спр. 295. – Арк. 1–15, 18.

Basing on solid source basis, the article recreates the history of the famous Paton family, which played a prominent role in history, science and culture of Ukraine and Russia. Most of archival materials are introduced to the historical turnover for the first time.